

DICTAMEN del Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua sobre la proposta d' Acord del Govern pel qual s'aprova el projecte de Pla de gestió del risc d'inundacions del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 i se'n dona trasllat a l'Administració General de l'Estat i la proposta d' Acord del Govern pel qual s'aprova el Programa de mesures de l'àmbit hidrològic del Pla de gestió del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027.

El Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua (Consell en endavant) en la sessió número 103, de dijous, 16 de juny de 2022, va debatre, després de la presentació efectuada pel Sr. Diego Moxó, Director de l'Àrea de Gestió Territorial de l'Agència Catalana de l'Aigua; la Sra. Sandra Ruiz, Cap del Departament de Planificació i Ordenació de l'Espai Fluvial i la Sra. Eva Crego, Cap de la Unitat de Planificació de l'Espai Fluvial, les propostes d' *Acord del Govern pel qual s'aprova el projecte de Pla de gestió del risc d'inundacions del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 i se'n dona trasllat a l'Administració General de l'Estat (PGRI)* i la d' *Acord del Govern pel qual s'aprova el Programa de mesures de l'àmbit hidrològic del Pla de gestió del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 (PMH)*.

El President i el Secretari del Consell volen recollir en el present Dictamen les aportacions i els comentaris més rellevants que es feren durant la presentació i el debat posterior a la presentació feta pels citats Sr. Moxó i les Sres. Ruiz i Crego.

D'acord amb la revisió de l'esmentada presentació i al debat posterior es formulen les següents conclusions i/o recomanacions per a què puguin ser considerades en el procés d'elaboració jurídic-normatiu:

1. Manifestar la satisfacció del Consell pel fet d'haver pogut debatre i dictaminar sobre les propostes d' *Acord del Govern pel qual s'aprova el projecte de Pla de gestió del risc d'inundacions del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 i se'n dona trasllat a l'Administració General de l'Estat (PGRI)* i la d' *Acord del Govern pel qual s'aprova el Programa de mesures de l'àmbit hidrològic del Pla de gestió del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 (PMH)*. Així mateix, agrair la l'extensa, complexa i detallada tasca realitzada pels redactors dels documents que integren els Acords citats.
2. Recomanar la utilització de les estratègies més eficients disponibles per regular els recursos superficials d'aigua durant els episodis de intenses pluges, a fi d'evitar d'una part els possibles danys de les inundacions sobre les persones i el territori, i d'altra part retenir el màxim possible dels intensos caudals dels rius en els moments de les riuades, dirigint-les vers els territoris propers, abans que les aigües arribin al mar. D'aquesta manera es podrà assegurar la major laminació dels cabals màxims, causants dels danys, i també retenir la major proporció possible d'aigua, mitjançant basses d'acumulació o la infiltració al terreny amb les mesures de drenatge adients.
3. Ressaltar que caldrà planificar la retenció de l'aigua de les riuades al llarg dels rius i torrents, de manera que s'asseguri la disponibilitat de basses de retenció i d'àmplies zones de laminació on l'aigua s'infiltri al subsòl i faci una recarrega natural dels aquífers. A casa nostra l'aigua és un bé escàs i hem d'afavorir la seva retenció i infiltració.

Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua

4. Recomanar que la planificació i l'ordenació territorial siguin el més garantistes i restrictives possible, a fi de dedicar les zones de risc només per aquells usos i/o activitats que si poden desenvolupar amb seguretat.
5. Recomanar el respecte a la planificació urbanística, i adoptar com criteri operatiu essencial evitar l'edificació a les planes d'inundació. Construir més motes i dics significa menys espai per al riu i inundacions més violentes, ja que es perd l'acció favorable de les planes d'inundació, afavorint l'expansió de l'aigua i reduint la seva velocitat i alçada, i rebaixant els cabals punta a las zones aigües avall. La reducció de l'espai fluvial amb motes i dics fa que les inundacions pugin de cota i siguin més agressives. A més la construcció de motes i dics és d'un import elevat i té un alt impacte ambiental, pot afavorir noves edificacions, incrementant així els possibles danys futurs, si la protecció és superada per les futures riuades. D'acord amb els estudis de canvi climàtic, els episodis d'inundació seran cada cop més freqüents i severos.
6. Lamentar tant l'eliminació de les restriccions a l'edificació en zona inundable de l'anterior llei d'urbanisme, com que la legislació estatal sobre el domini públic hidràulic sigui insuficient per aconseguir l'objectiu de zero edificació en zona inundable. Provoca una notable preocupació que els canvis legislatius consideren suficient un període de retorn de 100 anys per la protecció de les infraestructures front les inundacions, en comparació amb els períodes de retorn de 500 anys utilitzats fins fa poc temps. Aquesta circumstancia augmenta la vulnerabilitat de les ocupacions en zona inundable que es continuen produint.
7. Recomanar que en la mesura del possible i per aquest tipus de riscos es reformi l'actual sistema assegurador, permetent indemnitzar o reconstruir un bé afectat per un episodi d'inundació, sempre i quan es faci fora de zona de risc d'inundació. Quan una riuada destrueix una edificació situada a tocar d'un riu, el Consorci d'Assegurances paga la reconstrucció de aquesta edificació. Si l'edificació és arrossegada de nou es torna a pagar la seva reconstrucció al mateix indret. La destrucció de aquestes edificacions és una oportunitat única de reubicar-les en zones amb menor risc de inundació. Caldria condicionar el cobrament de la assegurança a la reubicació de la edificació en zones sense perill d'inundació. Així no reconstruiríem al mateix lloc una i una altra vegada edificacions mal ubicades.
8. Recomanar una actualització més freqüent de la cartografia que serveix de base per a identificar o localitzar les zones de risc i per acordar l'aplicació de mesures correctores, així com la inclusió de situacions com les causades per un incendi forestal.
9. Recomanar una millora continuada de la tècnica de neteja i/o manteniment de lleres, a fi d'evitar danys innecessaris al medi. Les neteges de lleres anomenades "condicionament de lleres" tenen un alt impacte sobre els ecosistemes riparis. Eliminar la vegetació de les riberes augmenta l'erosió, malmet la vida que hi troba aixopluc i no té un efecte protector davant de les inundacions. Cal ressaltar que el problema no és que al riu hi hagi vegetació, el problema és que no es respectin els rius i els seus espais, amb les conseqüències desfavorables que això genera.
10. Recomanar la valoració d'enretirar la canya exòtica *Arundo donax* i potenciar el bosc de ribera autòcton, sempre que les actuacions siguin moderades i gairebé quirúrgiques, i sota l'assessorament d'especialistes. Convindrà evitar el cedir a la pressió de responsables locals sense coneixements d'ecologia fluvial que creuen que l'eliminació de la vegetació farà desaparèixer les inundacions, en unes planes d'inundació que d'aquesta manera semblen favorables per noves edificacions.

Consell per a l'Ús Sostenible de l'Aigua

11. Recomanar el foment de polítiques forestals que permetin evitar l'increment de la superfície forestal i la seva densificació i permetin d'aquesta manera generar o obtenir 'aigües blaves'.

Els Consellers reiteren la seva satisfacció per haver pogut participar en les tasques d'assessorament i consulta de les propostes d' *Acord del Govern pel qual s'aprova el projecte de Pla de gestió del risc d'inundacions del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 i se'n dona trasllat a l'Administració General de l'Estat (PGR)* i la d' *Acord del Govern pel qual s'aprova el Programa de mesures de l'àmbit hidrològic del Pla de gestió del risc d'inundació del districte de conca fluvial de Catalunya per al període 2022 – 2027 (PMH)*, i desitgen que siguin ben acollides i resultin d'utilitat.

Barcelona, 26 de juliol de 2022

Albert Casas
President (e.f.)

Antoni Majó
Secretari

- Annex documental: S'adjunta a aquest dictamen, en format de vot particular, l'aportació de l'Invitat al Consell en representació de la Federació d'Entitats Ecologistes de Catalunya.